

SONDAJ DE OPINIE

PRIVIND SPAȚIILE VERZI DIN BUCUREȘTI
ȘI OPORTUNITATEA CREEĂRII UNUI PARC
NATURAL ÎN ZONA UMEDĂ VĂCĂREȘTI

Proiect al anului I al
Facultății de Ecologie și Protecția Mediului

Autori:

Dorin Alexandru Pop, Finica Mariana Ivanov, Olivia Alexandra Gorcea,
Iacob Radu, Lupu Alexandru, Bujor Liliana, Legănuț Alexandru, Benchea
Cătălin, Coravu Andrei, Stratulat Andreea, Costache Adriana

București
2015

Context

În luna mai a anului 2012 revista National Geographic publică un număr dedicat "Deltei dintre blocuri". Între timp, se constituie un grup de inițiativă pentru declararea zonei ca arie naturală protejată, participând Asociația Salvați Delta și Dunărea, Asociația Kogayon și National Geographic România, precum și ornitologi, entomologi, biologi, ecologi și geologi. În 2013, ca urmare a demersurilor grupului de inițiativă și a studiului de fundamentare realizat, Academia Română își dă avizul pentru înființarea Parcului Natural Văcărești. Câțiva foști proprietari, care au avut grădini pe amplasamentul actual al cuvetei lacului Văcărești, își revendică dreptul la proprietate. Terenul a fost naționalizat în 1948 și apoi dat către CAP Popești Leordeni; în 1988 au fost demarate lucrările la amenajarea lacului Văcărești, proprietarii grădinilor pierzând în mod abuziv terenurile grădinilor, pentru care plăteau un mic impozit. Odată cu Revoluția din 1989, lucrările la amenajarea lacului Văcărești au fost sistate și cuveta a rămas în stadiul de la acel moment. Zonele mai joase, de unde s-a extras material pentru diguri, s-au umplut cu apă. Natura și-a intrat treptat îndrepturi, "beneficiind" și de o situație litigioasă, apărută în 2005, prin concesionarea terenului către o firmă dubioasă (Royal Romanian Corporation), care a dat faliment, iar în 2014 a fost radiată. În 2013 Consiliul General al mun. București a avizat favorabil declarea zonei ca arie naturală protejată, însă lucrările Consiliului au fost atacate în contencios de către prefectul Bucureștiului, și astfel, avizul a fost anulat. În primăvara lui 2015 CGMB a dat din nou aviz favorabil declarării Parcului Natural Văcărești și dosarul a fost înaintat Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, urmând ca Guvernul să emită un act normativ de declarare oficială a Parcului Natural Văcărești.

În cei aproape 26 de ani de existență - de altfel, o perioadă relativ scurtă pentru stabilirea unor structuri stabile de ecosistem - zona Văcărești s-a dezvoltat, fiind colonizată de multe specii de plante și animale. Au putut fi observate plante ruderales, sau chiar invazive, însă și plante mai rare, precum floarea liliputan (*Wolffia arrhiza*), sau plante tipice de zone umede. Există un adevărat mozaic vegetal, constând în arbori, precum răchită, salcie, plopi, nuci, oțetari, sălcioara, ulmul siberian, dudul alb, corcodușul, frasinul american. Dintre arbuști, sunt prezente speciile: glădița, măceșul, păducelul,

socul, murul. Suprafețele habitatelor acvatice sunt înconjurată de o bandă importantă de stuf și papură și sunt prezente și specii de plante tipice de zone umede, precum *Butomus umbellatus*, *Alisma plantago-aquatica*, *Juncus effusus*, *Lemna minor*, *Lemna trisulca*, *Myriophyllum spicatum*, *Polygonum hydropiper* și altele. Din punct de vedere al faunei, aici a fost descoperit un himenopter rar *Tetramesia variae*, au fost identificate 19 specii de odonate (libelule), 19 specii de ortoptere, 6 specii de heteroptere, 30 de specii de coleoptere (gândaci). Ca vertebrate, au fost observate specii de pești, precum caras, biban, babușcă, roșioară, murgoiul bălțat (*Pseudorasbora parva*), care este o specie invazivă, știucă; au fost identificate specii de interes comunitar de reptile și amfibieni, precum *Emys orbicularis* (țestoasa de apă europeană), *Triturus cristatus* (tritonul cu creastă), *Bombina bombina* (buhaiul de baltă cu burta roșie); au fost observate peste 90 de specii de păsări, unele fiind listate în anexa I a Directivei Păsări; ca mamifere, au fost observate *Lutra lutra* (vidra), *Ondatra zibetica* (bizamul), *Mustela nivalis* (nevăstuica), *Vulpes vulpes* (vulpea), *Sorex minutus* (chițcanul pitic) și diverse specii de rozătoare.

Toate aceste date de biodiversitate, indică o anumită dinamică a comunității de organisme din cuveta Văcărești, care - până la urmă - a atras atenția pasionaților de natură, și în final a mijloacelor mass-media și a publicului larg. În acest context am dorit să sondăm opinia bucureștenilor cu privire la oportunitatea de a avea o zonă cu un grad mai ridicat de naturalețe, decât celelalte parcuri amenajate ale municipiului.

Metodologie

Sondarea opiniei publice a fost realizată cu ajutorul unui chestionar, distribuit atât pe internet, cât și în câteva zone publice din București. A fost aleasă metoda de eșantionare probabilistică (probare aleatorii), în care toți indivizii au aceeași probabilitate de a fi selectați. Acest deziderat a fost pus în practică în moduri diferite, în funcție de căile de probare. Astfel, chestionarul distribuit pe internet a fost aplicat cu ajutorul Facebook, care oferă posibilități tehnice de realizare și aplicare de sondaje de opinie și de dimensionare a grupului țintă. Grupul țintă a fost dimensionat doar din punct de vedere al locației (București), fără a stabili niciun fel de alt criteriu de selecție, pentru a ne apropia cât mai mult de dezideratul probării aleatoare. Conform Facebooks.ro la începutul anului 2015 - 1.640.720 utilizatori și-au

setat locația ca fiind București (fără a preciza însă clar dacă este vorba de conturi diferite sau de utilizatori efectivi), iar conform datelor de statistică teritorială furnizate de INS pentru 2013 și unui comunicat al prefecturii București populația totală rezidentă + flotantă la nivelul anului 2013 a fost estimată la 2.019.352 persoane. Chestionarul a fost realizat cu ajutorul aplicației Google Forms și promovat prin Facebook Ads în perioada 22 - 29 martie 2015. Conform statisticilor oferite de Facebook, postarea chestionarului a ajuns pe paginile (pe "wall"-ul) a 95.616 utilizatori / conturi de facebook, dintre care au dat efectiv curs 1.982 utilizatori / conturi de facebook și au completat chestionarul 1.558 de persoane.

Aplicarea aceluiași chestionar a fost extinsă la nivelul spațiului public din capitală, pentru a nu limita sondarea la utilizatorii de internet / facebook. Astfel au fost stabilite 11 locații de aplicare a chestionarului, cu ajutorul a 9 studenți voluntari (studenți ai anului I ai Facultății de Ecologie și Protecția Mediului din cadrul U.E.B.): Piața Obor (sector 2), Piața Bobocica, Dristor, piața Râmnicu Sărat, piața Nicolae Grigorescu (Sălăjan) (sector 3), piața Sudului (sector 4), piața Rahova, piața Progresu (sector 4), piața Crângași (sector 6). Locațiile au fost selectate astfel încât să se respecte cât mai bine dezideratul probării aleatoare: chestionarele au fost aplicate în zone de trafic pietonal intens (piețe cu stații ale mijloacelor de transport, uneori chiar multimodale), în care să poată fi chestionate persoane din cele mai variate categorii sociale și de vârstă. Chestionarul a fost aplicat persoanelor care au dorit să răspundă, fără a aplica vreun criteriu de selecție, însă cu condiția de a nu fi răspuns anterior aceluiași chestionar în mediul online. Nu au fost selectați repondenții din spațiul public pe criteriul accesului la internet / Facebook, ci indiferent de acest criteriu. Au fost înregistrate 381 de chestionare completate în cele 11 locații din spațiul public bucureștean.

Ca metode de reducere a erorilor de sondare au fost utilizate următoarele:

- denumirea Văcărești nu apare în titlul sondajului;
- întrebarea cheie a sondajului este plasată către finalul chestionarului;
- întrebările chestionarului au fost formulate astfel încât să nu orienteze răspunsurile, ci pentru a afla opiniile repondenților;
- au fost utilizate întrebări de verificare încrucișată;
- au fost alese 2 căi complementare de sondare (online și față-către-față);
- chestionarul nu a fost aplicat în parcuri / spații verzi;

- întrebările au formulări simple, pentru a exclude selectarea pe criterii de pregătire intelectuală;
- timp scurt de completare;
- existența unui eșantion mare;
- existența a 2 straturi de randomizare: primul strat a constat din cei 1.939 de repondenți unici (în mediu online și în spațiul public), iar al doilea strat a fost realizat prin selectarea randomică a unui număr de 1067 de răspunsuri din cele 1939, utilizând un algoritm de generare a numerelor randomice (<http://www.randomizer.org/form.htm>).

Chestionarul a cuprins 15 întrebări, dintre care 12 întrebări grilă cu un singur răspuns posibil, 2 întrebări grilă cu mai multe răspunsuri posibile și 1 întrebare deschisă. 12 întrebări au fost dedicate sondării propriu-zise, iar 3 au fost întrebări necesare clasificării repondenților și analizelor statistice aferente.

Marja de eroare calculată a fost de 3%, pentru o probabilitate de 95% de garantare a rezultatului.

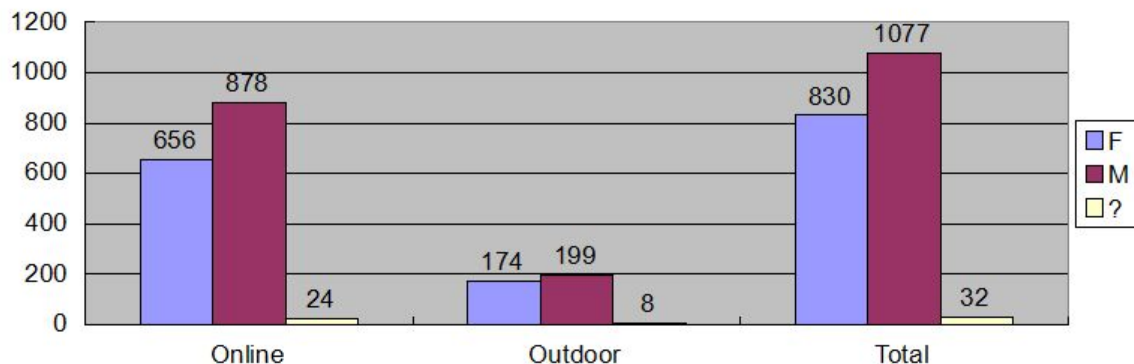
Întrebările chestionarului sunt listate în anexa prezentului document.

Rezultate

Au fost înregistrate 1.939 de chestionare, dintre care au fost selectate randomic doar 1.067 de chestionare, pentru a respecta marja de eroare de 3%. Rezultatele de mai jos reprezintă prelucrarea și analiza celor 1.067 de chestionare selectate randomic.

Din punct de vedere al genului repondenților și al modului de aplicare a chestionarului, situația se prezintă astfel:

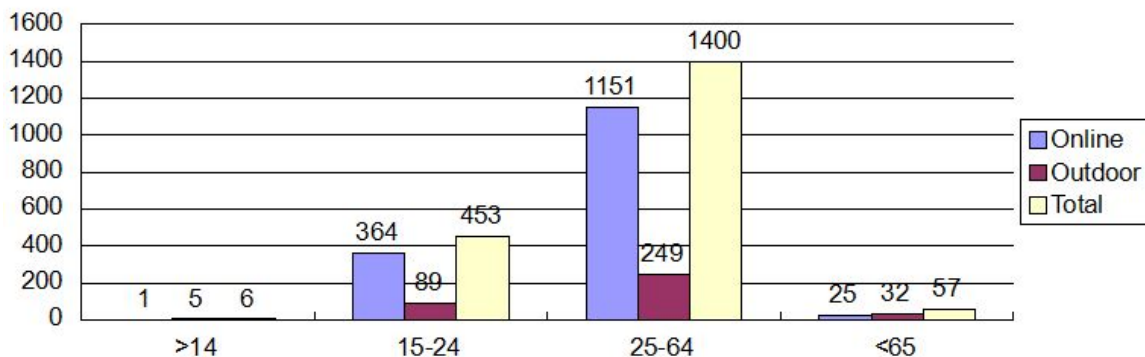
Au răspuns:

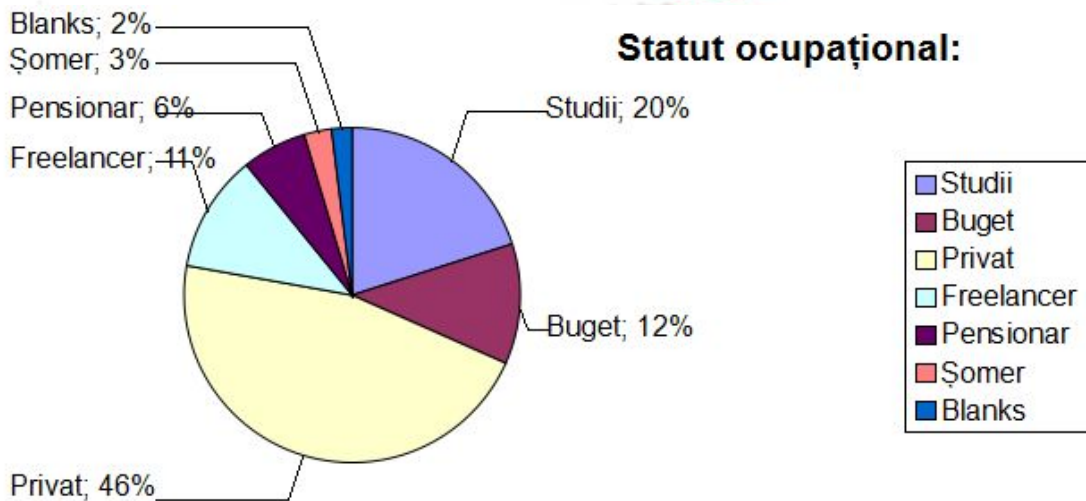
Cu galben sunt cei care nu și-au declarat genul (sexul), în mediul online (pe facebook).

Din punct de vedere al repartiției repondenților pe grupe de vârstă, situația se prezintă astfel:

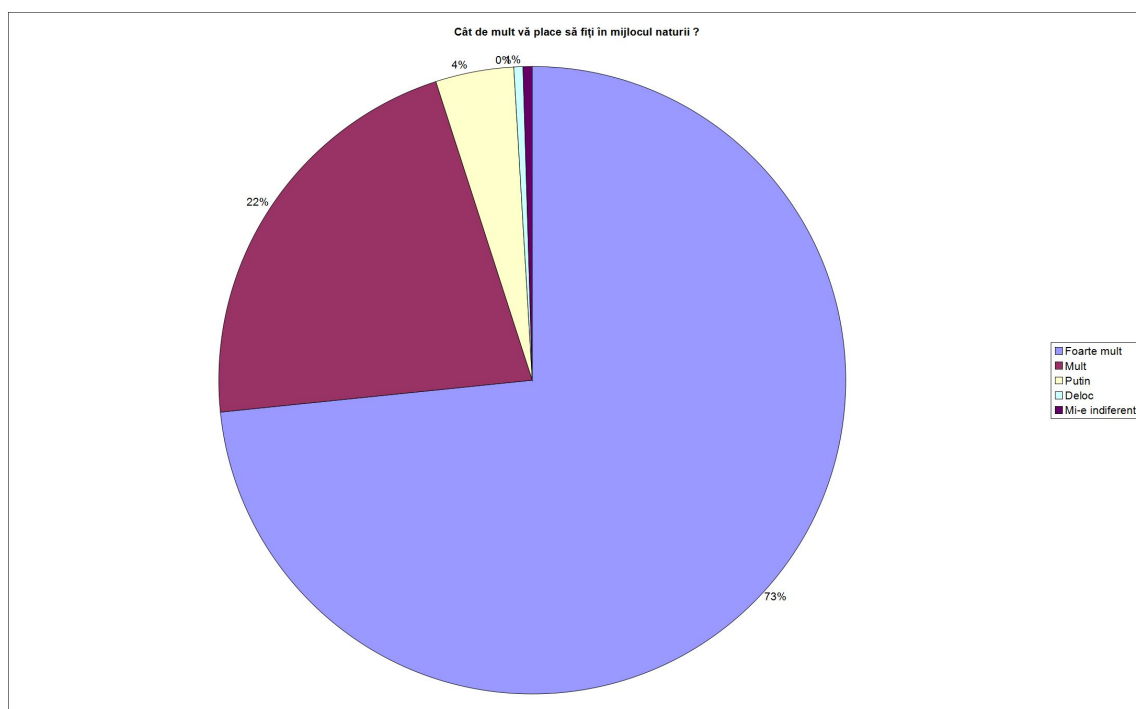
Grupe de vârstă

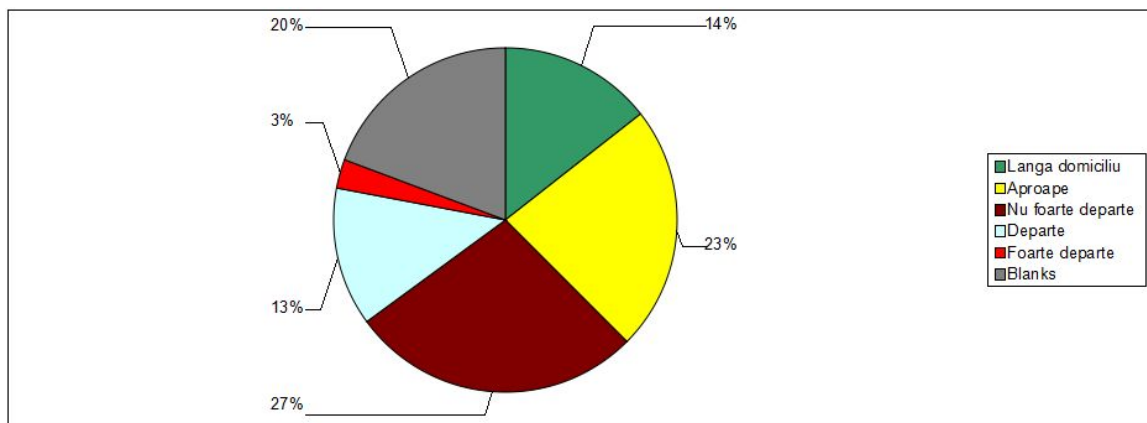
Din punct de vedere al statutului ocupațional, repondenții s-au clasat în următoarele categorii:

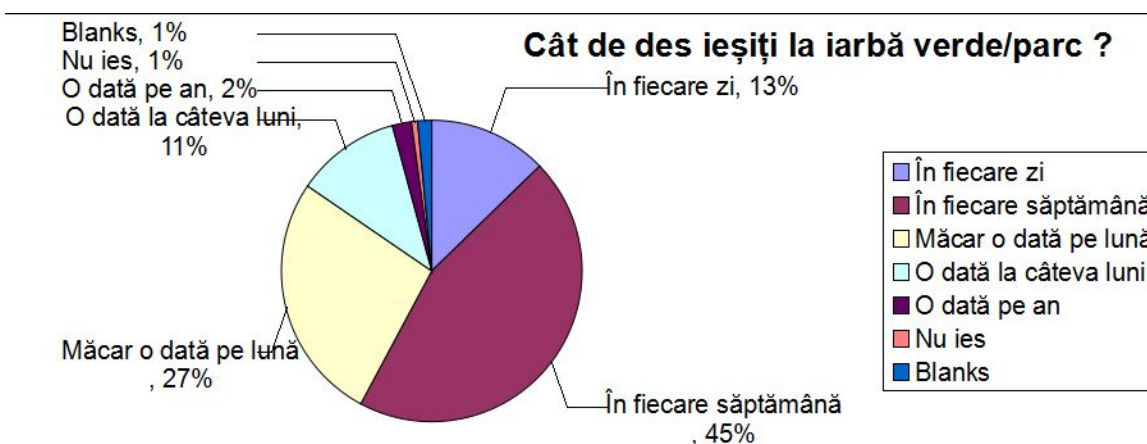
La **întrebarea nr. 1** ”Cât de mult vă place să fiți în mijlocul naturii ?” 73% dintre repondenți au răspuns ”foarte mult”, 22% au răspuns ”mult”, 4% au răspuns ”puțin”, sub 1% ”deloc” și 1% ”mi-e indiferent.

La **întrebarea nr. 2** ”Cât de departe este cel mai apropiat parc/ padure de locuinta dvs și care este acela / aceea ?” răspunsurile s-au distribuit astfel:

La **întrebarea nr. 3** ”Cât de des ieșiți la iarbă verde, în parc, la picnic, la pădure?” răspunsurile s-au distribuit astfel:

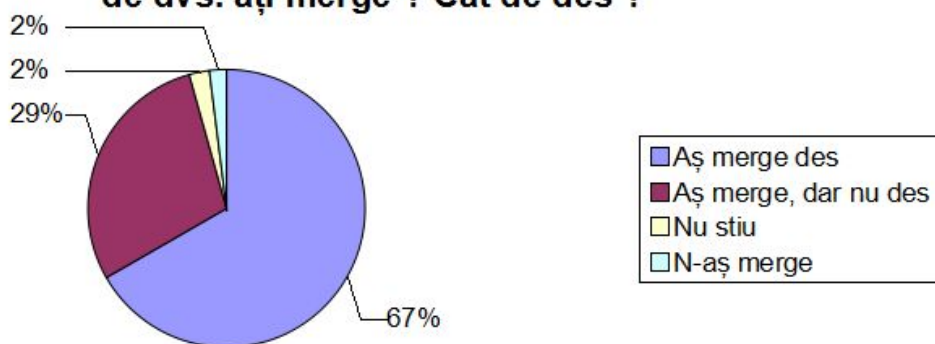

La **întrebarea nr.4** - care a avut variante multiple de răspuns - ”Care este modalitatea dvs de recreere în natură?”, răspunsurile prestabilite, dintre care puteau alege repondenții, s-au distribuit astfel: 19,77% jogging, 86,97% plimbare, 21,74% picnic/grătar, 19,96% meditație, 35,62% mersul cu bicicleta, 14,53% mersul cu role, 24,65% mersul cu role, 24,65% citit, 12,18% pescuit, 36,74% fotografie, 11,34% bird-watching . În afară de aceste răspunsuri prestabilite, au mai fost listate (utilizând câmpul liber ”Altele”) următoarele moduri de recreere: joacă cu copilul, patinaj pe gheață, plimbare cu câțelul, fotbal, tenis, muzică, fumat, bere, wakeboarding, badminton, vânatoare, grădinărit, trekking, drumeții, trail running, drumeții

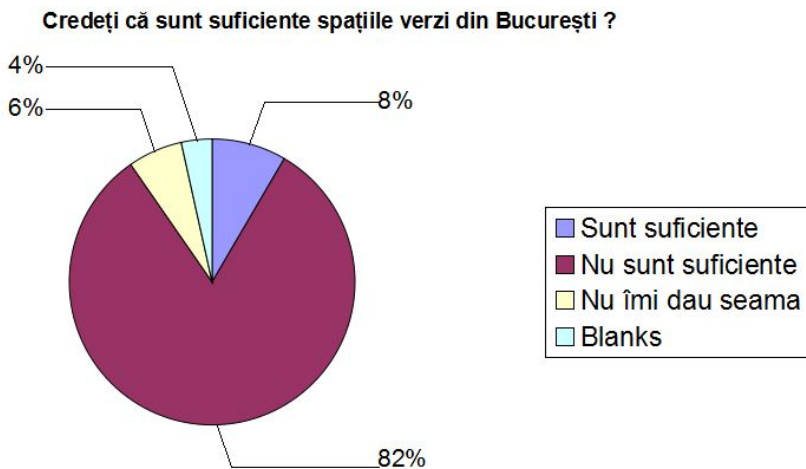
pe munte, skate-board, rummy și altele.

La **întrebarea nr.5** ”Dacă ați avea o parte din Delta Dunării aproape de dvs. ați merge ? Cat de des ?” răspunsurile s-au distribuit astfel:

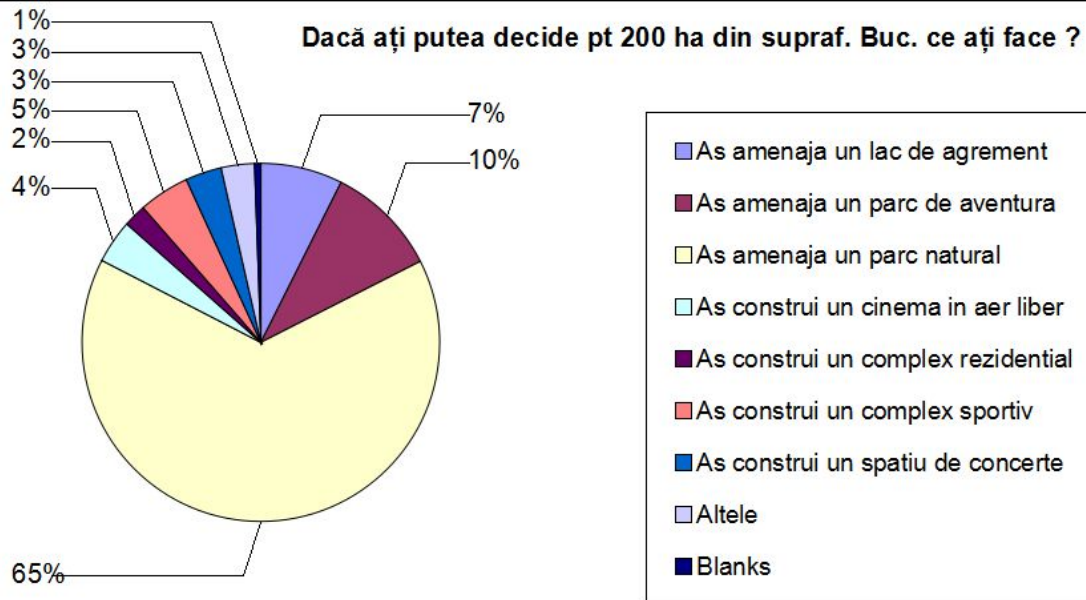
Dacă ați avea o parte din Delta Dunării aproape de dvs. ați merge ? Cât de des ?

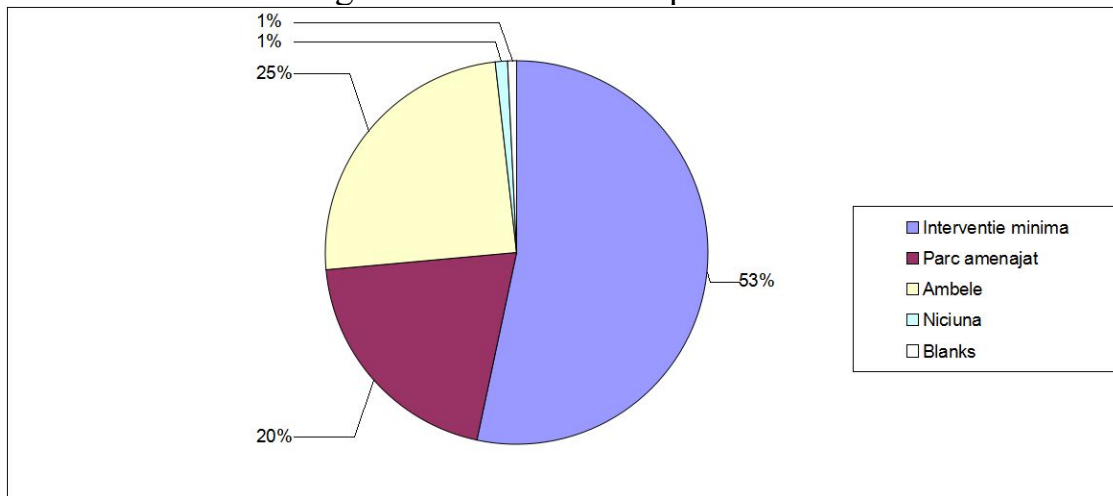
La **întrebarea nr. 6** ”Credeți că sunt suficiente spațiile verzi din București pentru bucureșteni și turiști ?” situația distribuției răspunsurilor este următoarea:

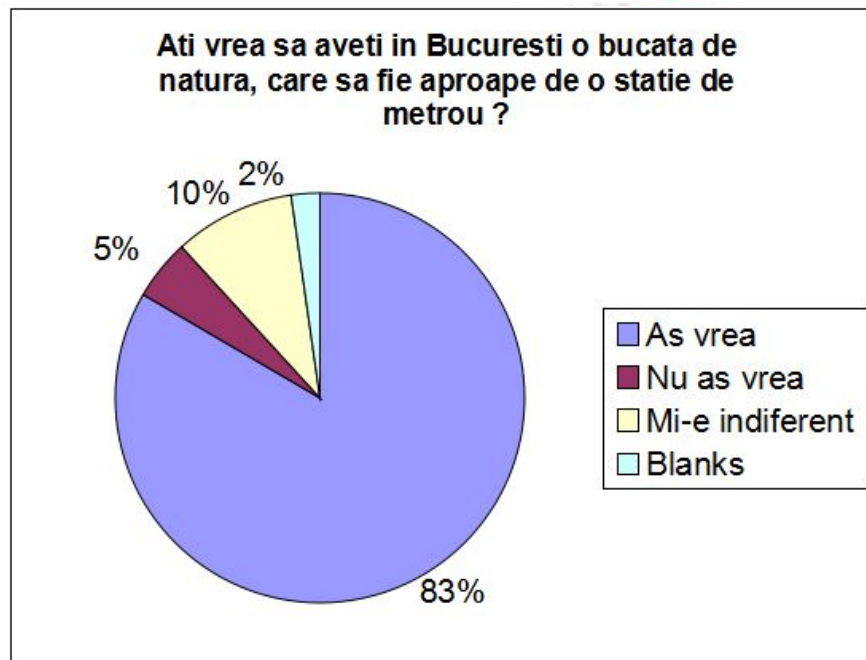
La **întrebarea nr. 7** ”Dacă ați putea decide, cum ați amenaja o suprafață de 200 ha din suprafața Bucureștiului ?”, având o singură variantă posibilă, repondenții au răspuns astfel:

La **întrebarea nr. 8** ”Între un parc amenajat, cu iarbă tăiată la ras și alei drepte, și o zonă verde mai sălbatică, ce ați alege ?” - concepută pentru a observa preferința repondenților cu privire la modul de amenajare a spațiilor verzi urbane - am înregistrat următoarele răspunsuri:

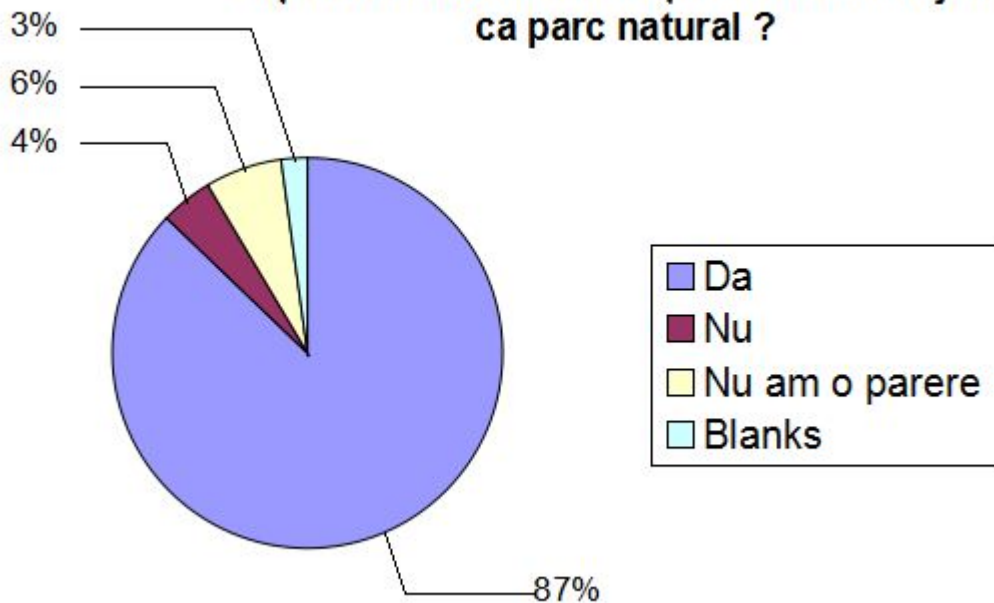
La **întrebarea nr. 9** ”Ați vrea să aveți în București o bucată de natură, care să fie aproape de o stație de metrou ?”, cei chestionați au răspuns astfel:

Întrebarea nr. 10 a fost de tip deschis: ”Enumerați 3 motive pentru care mergeți într-o zonă verde”. Răspunsurile au fost destul de variate, însă ponderea cea mai mare au avut-o: ”aer curat” (34,49%), relaxare (24,93%), recreere (11,34%), ”liniște” (18,93%), ”plimbare” (12,65%) și altele, precum ”evadare dintre blocuri”, ”observarea naturii”, ”culoarea verde”, cântecul păsărilor”, ”libertate”, ”sport”, ”citiți” etc..

Întrebarea nr. 11 a reprezentat întrebarea cheie a sondajului și a fost formulată astfel: ”Ați dori ca actuala zonă Văcărești să fie amenajată ca parc natural, în care bucureștenii și turiștii să se poată plimba și observa un colț de natură?”. Răspunsurile s-au distribuit astfel: 87% ”da”, 4% ”nu”, 6% ”nu am o părere în acest sens” și 3% nu au completat nimic.

**Ați dori ca zona Văcărești să fie amenajată
ca parc natural ?**

Întrebarea nr. 12 a avut mai multe răspunsuri posibile, inclusiv un câmp liber intitulat "altele". Întrebarea a fost formulată astfel: "Dacă da, cum credeți că ar putea contribui amenajarea unui parc natural în zona Văcărești la dezvoltarea municipiului București ?" Cei chestionați au răspuns astfel: "ar atrage turiștii străini" (52,67%), "ar contribui la o recreere mai bună a bucureștenilor și, astfel, aceștia ar fi mai productivi la locul de muncă" (62,32%), "ar crește spațiul verde pe cap de locuitor" (58,29%), "ar putea aduce venituri la bugetul local" (34,4%), "ar putea contribui la o educație ecologică mai bună a generației tinere" (64,85%), "ar putea contribui la o climă mai blândă a Bucureștiului" (43,21%), "ar putea contribui la scăderea poluării cu particule (praf)" (57,64%). Evident, procentele nu se însumează, fiecare repondent putând bifa mai multe răspunsuri. Alte răspunsuri au fost (trecute în câmpul liber "altele"): "ar aduce un mare bonus Bucureștiului în fața Uniunii Europene", "am deveni mai europeni, am arăta că ne pasă de planetă", "ar îmbunătăți standardul de viață al bucureștenilor", "ar inspira edilii să extindă natura și în alte locuri din oraș", "ar compensa puțin lipsa spațiilor verzi și distrugerea celor existente prin tăieri, toaletări", "ar opri distrugerile care se întâmplă acolo" și altele.

Discuții

Din punct de vedere al eșantionării, segmentele de vârstă 0-14 ani și peste 65 de ani au fost subreprezentate cu aproape 10% (primul segment - de la 0,3%, cât au reprezentat cei chestionați, la 12,77%, cât însuma populația din segmentul 0-14 ani în 2013, cf. INS, iar cel de-al doilea segment - de la 2,94% la 20,4%). Cetățenii activi, cu ocupație au fost suprareprezențați: 69%, față de 55,12%, cât anunța INS în 2013, fapt similar și pentru repondenții care s-au declarat șomeri: 3%, față de 1,13%, cf. INS. A existat și o diferență de reprezentare în privința sexelor: femeile au răspuns în proporție de 42,8%, în condițiile unui procent de 53,39% dat de INS, iar bărbații au răspuns în proporție de 55,54%, față de 46,6%, cât reprezintă persoanele de sex masculin din București, cf. INS.

Am analizat și expus mai jos alte posibile surse de eroare ale sondajului:

- posibil ca sintagma ”spații verzi” să fi orientat subiectiv selectarea eșantionului (posibil ca unii repondenți să fi ales să răspundă / să nu răspundă în funcție de afinitatea față de subiectul ”spații verzi”);
- posibil ca anumite întrebări să sugereze referința la zona Văcărești;
- în privința aplicării online pe Facebook a chestionarului: posibil ca imaginea postării (fotografie aeriană a zonei Văcărești și a blocurilor din jur) să fi selectat anumiți repondenți, pe baza unor afinități;
- în privința aplicării în zonele publice a chestionarului: posibil ca anumite categorii sociale să fi avut în realitate probabilități mai mici de sondare (de exemplu, persoane cu venituri foarte mari sau persoane cu dizabilități).

Concluzii

Considerăm că extrapolarea proporțiilor răspunsurilor la întrebările chestionarului - și astfel, o anumită opinie cu privire la zona Văcărești și percepție asupra spațiilor verzi - la întreaga populație a Bucureștiului trebuie făcută cu precauție, având un grad ridicat de incertitudine, datorită unor posibile erori de design al chestionarului și de eșantionare, expuse în capitolul ”Discuții”. Este însă cert că un număr mare de locuitori ai Bucureștiului percep ca acută problema spațiilor verzi și a calității vieții

urbane. De asemenea, este certă conturarea unei imagini publice pozitive asupra zonei Văcărești, grație activității susținute a grupului de inițiativă pentru declararea Parcului Natural Văcărești.

Suntem de părere că studiul percepției locuitorilor Bucureștiului asupra problematicii spațiilor verzi și a calității vieții urbane poate fi aprofundat, prin realizarea unui studiu sociologic amplu, întreprins de specialiști în cercetarea sociologică, fiind întrunite cele 2 condiții de bază ale unui sondaj de opinie: 1- este o problemă de interes general, 2- este o problemă controversată.

Bibliografie

Studiul de Fundamentare Științifică al ariei naturale protejate Parcul Natural Văcărești,
<http://salvatidelta.ro/wp-content/uploads/2013/09/PN-Vacaresti-Studiu-de-fundamentare.pdf>

<http://salvatidelta.ro/parcul-natural-vacaresti>

<http://www.agerpres.ro/social/2014/04/11/reportaj-delta-vacaresti-poveste-din-cartierul-de-sud-12-16-21>

http://www.bucuresti.insse.ro/cmsbuc/files/stat_regionale/Populatia.pdf

Anuarul statistic 2013 Municipiul București,
<http://www.bucuresti.insse.ro/cmsbuc/rw/resource/anuar%20mun%20bucuresti%202013.pdf?view=true>

Statistica teritorială,
<http://www.insse.ro/cms/files/publicatii/Statistica%20teritoriala/Statistica%20teritoriala%202013.pdf>

Ghid sondaje de opinie,
<http://www.amec.ro/ruinsspeak/Ghid%20de%20Sondaje%20ro.pdf>

<https://explorable.com/survey-research-design>